

Αντιγράφω τον τίτλο και μέρος ενός εξαιρετικού κειμένου του Νίκου Ξυδάκη από την εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.

«...Η πόλη φαίνεται να έχει παραδοθεί στην ύφεση, ύφεση θυμικού, ύφεση ψυχική, σαν να παραιτούνται οι άνθρωποι από τα φυσικά δικαιώματά τους, σαν να εγκαταλείπουν την αξιοπρέπεια τους, να παρατάνε τον συνάνθρωπό τους σε βρώμικα στενά πεζοδρόμια με σπασμένα ρείθρα. Η αθυμία των απειλούμενων, πληττόμενων ή ήδη πεπτωκότων ανθρώπων καθρεφτίζεται ολοζώντανα πάνω στο σώμα στο παρατημένο σώμα της πόλης, που μετά βίας πια επιτελεί βασικές λειτουργίες.

Η ύφεση μπορεί να επιφέρει ποικίλα τραύματα στο κοινωνικό σώμα. Και το κάνει. Μπορεί να δικαιολογήσει όμως τέτοια εγκατάλειψη, τέτοια παρακμή του δημόσιου χώρου; Όχι. Χρειάζεται εγρήγορση: η προάσπιση του δημόσιου χώρου, η διατήρησή του σε λειτουργική επάρκεια, είναι προάσπιση της ατομικής και συλλογικής αξιοπρέπειας, είναι προάσπιση της δημοκρατίας, της φυσικής της υπόστασης, της υλικότητάς της. Η δημοκρατία δεν είναι αφηρημένη ιδέα, είναι σχέση ανθρώπων, κοινωνία, και είναι ο βιωμένος χώρος ο κοινός, ο κοινωνούμενος – αυτά καλούμαστε να διατηρήσουμε. Η ύφεση φέρνει θλίψη και αδράνεια, αμέλεια, ας μη φέρει και καταστροφή των κοινών κεκτημένων».

Ίσως οι παραπάνω σκέψεις να ακούγονται για κάποιους βαρύγδουπες έως υπερβολικά θεωρητικές. Κι' όμως σε μία τέτοια χρονική συγκυρία που αξίες, όνειρα, προοπτικές και το σημαντικότερο ίσως κεκτημένα δικαιώματα, ακυρώνονται ή θυσιάζονται στο βωμό του Μνημονίου, δεν μένει τίποτα άλλο από το να διαφυλάξουμε εκείνες τις λίγες (έστω) εστίες που μας κρατούν ζωντανούς. Η υπεράσπιση του δημόσιου χώρου είναι ένας από τους αναγκαίους όρους για να ξαναβρούμε το νήμα που μας συνδέει με τους συμπολίτες μας. Για να μπορέσουμε να επαναφέρουμε τη λειτουργία της «κοινότητας», μέσα από την οποία θα μπορέσουμε να μοιραστούμε τις ανησυχίες μας, τις επιθυμίες μας, τα όποια όνειρα μας έχουν απομείνει, να οργανώσουμε, εντέλει τις αντιστάσεις μας. □ Σε πόλεις σαν τη δική μας, με τον κοινωνικό της ιστό βαθύτατα διερρηγμένο, με τους δημόσιους χώρους της παραδομένους εξ' ολοκλήρου στην ασύδοτη χρήση προς ίδιο όφελος, με τα αυτοκίνητα και τις μηχανές να διεκδικούν και το τελευταίο κομμάτι ελεύθερου χώρου και φυσικά με πολιτικούς που αντιλαμβάνονται την άσκηση πολιτικής ως μία στυγνή και απρόσωπη διαχειριστική λογική, ίσως όλα αυτά να ακούγονται ουτοπικά. Όμως δεν παύουν να εκφράζουν τη βαθύτατη ανάγκη μας, για ουσιαστική επικοινωνία και ανθρώπινη συνύπαρξη.

Μπροστά στην «πολιτική του φόβου» αυτήν που υφιστάμεθα καθημερινά και με τον πλέον ανάλγητο τρόπο, απέναντι στην οποία στεκόμαστε σαν πειθήνια και δουλοπρεπή στρατιωτάκια, τίθενται μερικά βασικά ερωτήματα στα οποία και υποχρεούμαστε να απαντήσουμε:

Θα περιχαρακθούμε μέσα σε μια επιθετική ατομικότητα ή θα επιλέξουμε συλλογικές εκφράσεις; Θα αποσυρθούμε στο προσωπικό μας «καταφύγιο», ή θα στρέψουμε το βλέμμα μας στο διπλανό, δείχνοντας την απαιτούμενη ευαισθησία; Θα κλειδωθούμε στον αναχρονισμό και την στείρα άρνηση ή θα στραφούμε στην αλληλεγγύη και τη συνύπαρξη;

Η απάντηση που θα δώσουμε είναι αυτή που θα καθορίσει όχι μόνον το μέλλον της πόλης αλλά και το δικό μας. Και η απάντηση δεν μπορεί να είναι άλλη από αυτή της δυναμικής διεκδίκησης των ζωτικών χώρων που έχουμε ανάγκη για να «αναπνεύσουμε» για να νοιώσουμε τη συντροφικότητα, αυτήν που μόνον η «υγιής» λειτουργία μίας «κοινότητας» μπορεί να διασφαλίσει.